

## شناسایی و رتبه بندی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی ایران

حمیدرضا زارعی<sup>۱</sup>

سمیه عمادی<sup>۲</sup>

ظهرا ب گوهری<sup>۳</sup>

غلامرضا جباری<sup>۴</sup>

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۱۱/۲۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۴/۷

هدف این تحقیق، شناسایی و رتبه بندی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی ایران بود. این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی است و گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و به شیوه آمیخته کیفی و کمی انجام شد. جامعه آماری در بخش کمی، شامل مسئولان کمیته فوتبال ساحلی فدراسیون و هیئت های فوتبال، مدیران باشگاه ها و مربیان برجسته تیم های ملی فوتبال ساحلی برابر با ۵۰ نفر و در بخش کیفی، ۱۲ نفر از خبرگان بودند. به دلیل محدود بودن جامعه آماری، نمونه آماری با جامعه برابر شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته، شامل ۲۹ مانع توسعه فوتبال ساحلی کشور بود که روایی پرسشنامه محقق ساخته توسط ۱۰ نفر از اساتید دانشگاه و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ تأیید شد ( $\alpha=0/88$ ). جهت شناسایی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی از روش دلفی و در بخش آمار استنباطی جهت رتبه بندی موانع از آزمون فریدمن استفاده شد. بر اساس یافته ها، ۲۹ مانع به ترتیب در ابعاد و حیطه های مدیریتی و اجرایی، امکاناتی و تجهیزاتی، مالی و اقتصادی، نگرشی و حمایتی مسئولان و انسانی و محیطی، شناسایی و اولویت بندی گردید. مسئولان فدراسیون باید در وهله اول، رفع موانع حیطه مدیریتی و اجرایی و سپس رفع موانع امکاناتی و تجهیزاتی را در دستور کار خود قرار دهند.

**واژگان کلیدی:** رتبه بندی، موانع، فوتبال ساحلی و فدراسیون فوتبال

۱. کارشناس ارشد، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران  
 ۲. استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد دارپون، دانشگاه آزاد اسلامی، دارپون، ایران (نویسنده مسئول) E-mail: Sou\_emadi@yahoo.com  
 ۳. دکترای تربیت بدنی، دبیر تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش استان فارس، شیراز، ایران  
 ۴. کارشناس ارشد تربیت بدنی، دبیر تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش استان تهران، تهران، ایران

## مقدمه

فراگیر شدن ورزش به خصوص ورزش قهرمانی و اهمیت جایگاه آن در مناسبات بین المللی، توجه فراوانی را از ناحیه دولت ها متوجه این پدیده ساخته است (الکساندرا<sup>۱</sup>، ۲۰۰۹: ۱-۳۴). تنوع ورزش های مختلف در سراسر دنیا بر اساس قابلیت ها و داشته های هر سرزمین و توانمندی های مردم آن خطه پایه ریزی می شود (یزدانی و جهان دیده، ۱۳۹۱). از طرفی برای اینکه سازمان های ورزشی بتوانند در محیط پر رقابت امروزی به بقای خود ادامه دهند، باید از عواملی که موجب شکست و موفقیت آن ها می شود، درک روشنی داشته باشند تا بتوانند به نتایج مطلوبی دست یابند (لونگنکر و همکاران<sup>۲</sup>، ۲۰۰۷). امروزه ورزش از ضروری ترین نیازها و اساسی ترین نهاد های جوامع بشری به شمار می آید. گسترش روز افزون ورزش به گونه ای است که میلیون ها نفر انسان در سراسر جهان در فعالیت های ورزشی مشغول به کارند (المیری و همکاران، ۱۳۸۸: ۶۱-۷۳).

اکنون ورزش های ساحلی به یک وسوسه کننده بزرگ نه تنها برای ورزشکاران، بلکه برای مردم تبدیل شده است. در حقیقت یکی از راه های گذراندن اوقات فراغت، انجام ورزش در کنار دریا می باشد (یلکا<sup>۳</sup>، ۲۰۱۵: ۱۷۰-۱۶۵). امروزه در سطح جهانی، تمام موسسات بین المللی نظیر فدراسیون بین المللی ورزش ها (IFS<sup>۴</sup>) کمیته های ملی المپیک (NOCS<sup>۵</sup>)، کمیته های مدیریتی بازی های المپیک (OCOGS<sup>۶</sup>) و دستور کار زیست محیطی ملل متحد (UNEP<sup>۷</sup>) در پیشرفت و ترقی دادن توسعه پایدار ورزش ساحلی مطابق با ابعاد مختلف ملی، منطقه ای و جهانی مشارکت دارند (رجایی و رجایی، ۱۳۸۵). یکی از ورزش های ساحلی، فوتبال ساحلی است که در ساحل یا زمین پوشیده از ماسه برگزار می شود (دوستی، ۱۳۹۵). فوتبال ساحلی یکی از انواع ورزش فوتبال است که در ساحل و یا بر زمینی پوشیده از شن انجام می شود. البته انجام بازی فوتبال در ساحل سابقه طولانی دارد، اما برگزاری مسابقات رسمی و تدوین قوانینی برای این رشته ورزشی به سال ۱۹۹۲ و بنیان گذاری نهادی به نام «فوتبال ساحلی جهانی» در این سال باز می گردد. این ورزش به سرعت در برزیل و به ویژه ریو دوژانیرو محبوبیت یافت و حضور ستارگان فوتبال جهان همچون اریک کانتونا فرانسوی، خولیو سالیناس اسپانیایی و روماریو، زیکو و جونیور برزیلی سهم به سزایی در افزایش پوشش رسانه ای این ورزش داشتند؛ به طوری که مسابقات فوتبال ساحلی در ۱۷۰ کشور دنیا پخش تلویزیونی شد و این رشته نوپا یکی از سریع ترین رقم های رشد را در میان ورزش های حرفه ای پیدا کرد. این رشته ورزشی به راحتی می تواند در سواحل، بدون هزینه ای گزاف مورد توجه قرار گیرد و توسعه یابد. در ضمن در مقایسه با زمین های آسفالت و سالن های ورزشی برای بازیکنان خطر کمتری دارد (یزدانی و جهان دیده، ۱۳۹۱). ایران نیز در فوتبال ساحلی در این مدت اندک، پیشرفت قابل توجهی داشته است، اما جهت ترویج و پیشرفت هر چه بیشتر این رشته، موانع متعددی

1. Alexandra

2. Longenecker & et al.

3. Belka

4. International Federation of Sports

5. National Olympic Committee

6. Olympic Games Management Committees

7. United Nations Environment Agenda

وجود دارد. شناسایی و رفع موانع توسعه این رشته ورزشی به پیشرفت روز افزون این رشته کمک خواهد کرد. روگالسکی<sup>۱</sup> و همکاران (۲۰۱۶) دریافتند که شناسایی موانع توسعه در سازمان ورزشی سبب می‌گردد تا به خوبی برنامه ریزی در جهت بهبود عملکرد سازمان به وجود آید (روگالسکی و همکاران، ۲۰۱۶). همچنین ورزش با مشکلاتی از قبیل سیر نزولی، قوانین و مقررات دولتی، مشکلات مالی و محیطی رقابتی بویژه در بخش خدمات مواجه است. علاوه بر این، سازمان‌های ورزشی در کشورهای در حال توسعه به دلیل تحولات جهانی با کاهش شدید کمک‌های مالی دولت، نداشتن برنامه‌های منسجم، ضعف در ارتباطات، فقدان فرآیندی برای جذب مشارکت دیگران مواجه اند و این موضوع موجب محدودیت‌ها و موانعی در رشد و توسعه ورزش در این کشورها شده است (کریمادیس، به نقل از خسروی زاده، ۱۳۹۱: ۲۵-۱۱). ویلسون<sup>۲</sup> (۲۰۱۶) نیز در پژوهش دیگری حق پخش تلویزیونی، میزان استقبال و مشارکت مردم و دولت و درآمدزایی باشگاه در زمینه‌های مختلف از قبیل بلیت فروشی و حق پرورش بازیکن را مهمترین عوامل مهم توسعه باشگاه‌ها بیان کرد. سیمانسکی و زیمبالیست<sup>۳</sup> (۲۰۱۶) در تحقیق خود دریافتند که محدودیت‌های اقتصادی مانع بزرگی در مسیر گسترش ورزش ساحلی است و باید این محدودیت رفع شود. پلتولا<sup>۴</sup> و همکاران در پژوهشی عدم برنامه ریزی را مانعی مهم برای توسعه باشگاه ورزشی بیان کردند. آن‌ها بر این باورند که داشتن برنامه ریزی استراتژیک و اهداف بلند مدت در زمینه‌های مختلف برای سازمان‌های ورزشی ضروری است (پلتولا، ۲۰۱۰: ۷-۱۲). سوی ژویان<sup>۵</sup>، عدم درگیری والیبالی ساحلی در بازار، وابستگی زیاد به دولت و تعداد اندک باشگاه‌های حرفه‌ای را از موانع توسعه بازاریابی در والیبالی ساحلی می‌داند (سوی ژویان، ۲۰۰۹). فدراسیون فوتبال نیوزیلند، در بررسی وضعیت فوتبال در این کشور به عواملی همچون ساختار نامناسب باشگاه‌ها، کمبود منابع مالی و بودجه، ضعف بازاریابی، عدم حمایت رسانه‌ها، عدم استفاده از مربیان متخصص و عدم کفایت مسئولان مربوطه فوتبال را مهمترین موانع توسعه فوتبال در نیوزیلند معرفی کرد (فوتبال نیوزیلند، ۲۰۱۲: ۴۵۳-۴۶۹).

گوهری و همکاران (۱۳۹۸) به عوامل محیطی کم توجهی باشگاه‌ها به توسعه فوتبال پایه، استاندارد نبودن بیشتر ورزشگاه‌ها، ضعف در بازاریابی، جذب حامیان مالی و بهره‌مندی از حق پخش تلویزیونی، ضعف در اعمال مدیریت عملکرد بر ارکان فوتبال کشور، ضعف در اجرای یک سیستم یکپارچه و نظام مند استعدادیابی فوتبال کشور، سرمایه‌گذاری فزاینده کشورهای رقیب در فوتبال و افزایش رقابتی جدی در آسیا، وجود دیدگاه نتیجه‌گرایی در مردم، رسانه‌ها و مسئولان به جای دیدگاه فرایندگرا، وابستگی شدید باشگاه‌ها به کمک‌های مالی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های وابسته به آن‌ها و کم توجهی باشگاه‌ها به شایسته‌سالاری و صلاحیت‌های حرفه‌ای اشاره کردند. درویشی و همکاران (۱۳۹۸) به موانع نبود قوانین مناسب در حمایت از گردشگری ورزش‌های ساحلی، ضعف در ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف ذیربط، روشن نبودن وظایف مسئولان

1. Rogalsky & et al.

2. Wilson

3. Szymanski & Zimbalist

4. Peltola

5. CUI Xiu-yun1

بخش های مختلف تصمیم گیرنده و ضعف برنامه های راهبردی و اعمال سلیقه فردی برخی دست اندرکاران در زمینه توسعه گردشگری ورزش های ساحلی به عنوان مهمترین موانع اشاره نمودند. محسنی فر و همکاران (۱۳۹۷) به نبود حق پخش تلویزیونی، عدم ثبات مدیریت در باشگاه های فوتبال ساحلی، ترس از زیان دهی و عدم بازگشت سرمایه برای سرمایه گذار، عدم حمایت مالی از سوی خیرین به باشگاه های فوتبال ساحلی، نبود مدیران متخصص در راس باشگاه های فوتبال ساحلی، شرایط نامناسب استادیوم های فوتبال ساحلی و فرد محور بودن مسئولان باشگاه های فوتبال ساحلی کشور اشاره کردند. سلمانی (۱۳۹۶) به ترتیب به موانع ساختاری، موانع مدیریتی، موانع سیاسی، موانع اقتصادی و موانع فرهنگی را به عنوان مهمترین موانع در جذب حامی مالی معرفی کرد. دوستی و همکاران (۱۳۹۵) سرمایه گذاری اندک بخش خصوصی برای توسعه ورزش های ساحلی، پرهزینه بودن احداث اماکن ورزشی و ورزش های ساحلی، فقدان نیروی انسانی متخصص جهت فرایند پیاده سازی و توسعه ورزش های ساحلی، کم بودن سرانه فضای ورزشی مورد نیاز برای توسعه فوتبال ساحلی و کم توجهی به سیستم حمل و نقل در نقاط ساحلی از جمله موانع توسعه ورزش های ساحلی بخش مرکزی استان مازندران دانستند. نظری و همکاران (۱۳۹۳) به ضعف ها و تهدیدهای نبود سیستم استعداد یابی، عدم توجه به والیبالیست ها در ورزش آموزش و پرورش، عدم اختصاص بودجه مشخص به کمیته والیبالیست های ساحلی، کمبود زمین های والیبالیست های ساحلی در کشور، کمبود بودجه و منابع مالی، عدم توجه باشگاه های والیبالیست کشور به والیبالیست های ساحلی، برگزاری اندک مسابقات جوانان و نوجوانان، کمبود داوران و مربیان والیبالیست های ساحلی، کمبود برگزاری کلاس های آموزشی داوران و مربیگری، کمبود تجهیزات والیبالیست های ساحلی در کشور، آگاهی اندک مردم در مورد والیبالیست های ساحلی، حضور اندک نمایندگان ایران در مجامع بین المللی والیبالیست های ساحلی و پخش تلویزیونی اندک مسابقات اشاره کرده اند. شعبانی و همکاران (۱۳۹۰)، کمبود بودجه و امکانات مالی، عدم توجه رسانه ها، کمبود تجهیزات و امکانات، استعداد یابی غیر اصولی، ضعف مدیریتی، کمبود برگزاری مسابقات، کمبود مربیان، نبود لیگ منظم و کمبود استعداد را از مهمترین چالش های ورزش دومیدانی در ایران می دانند. عیدی پور و همکاران (۱۳۹۴) به عدم برنامه ریزی بلند مدت، نابسامانی نظام باشگاه داری حرفه ای، ضعف مدیریتی، مدیریت ضعیف بازاریابی و کمبود بودجه به مهمترین چالش ها و موانع توسعه فوتبال در استان های غرب کشور اشاره کردند.

فوتبال ساحلی از جمله ورزش های نوپاست، اما این رشته ورزشی در کشورمان در همین مدت کوتاه از پیشرفت قابل ملاحظه ای برخوردار بوده است؛ به طوری که به مراتب نسبت به فوتبال در رویدادهای بین المللی مقام و افتخار کسب کرده، ولی به دلیل وجود موانعی در کشور، آن طور که باید توسعه و ترویج نیافته است در این زمینه در سطح ملی، تحقیقی صورت نگرفته است. بدون شک رقبای کشورمان بیکار نخواهند نشست و جهت پیشرفت در این رشته ورزشی سرمایه گذاری خواهند کرد. پیشرفت این رشته ورزشی در کشورمان با موانع متعددی روبه رو می باشد. شناسایی موانع و رتبه بندی موانع، کمک زیادی به رفع تدریجی موانع و در نهایت توسعه آن خواهد کرد. با توجه به این که تحقیقات بسیار اندکی در فوتبال ساحلی صورت گرفته و در زمینه شناسایی موانع پیشرفت این رشته ورزشی، تحقیقی صورت نگرفته است، نتایج این تحقیق، بینش و

شناخت جدیدی به مسئولان خواهد داد. شناسایی و رتبه بندی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی ایران، ضروری به نظر می‌رسد، زیرا ضمن آشکار ساختن موانع، به مسئولان فدراسیون فوتبال کشور و کمیته فوتبال ساحلی کمک خواهد کرد تا تصمیمات و اقدامات مناسبی در راستای رفع موانع و پیشرفت فوتبال ساحلی اتخاذ نمایند. بنابراین تحقیق حاضر ابتدا به دنبال پاسخ به این سوال است:

- موانع پیشرفت فوتبال ساحلی کشور کدام اند؟
- کدام یک از موانع در رتبه بندی از اهمیت بیشتری برخوردارند؟

### روش شناسی پژوهش

روش تحقیق، توصیفی و به لحاظ هدف، کاربردی است که به شیوه آمیخته (کیفی و کمی) انجام شد. داده‌های تحقیق به صورت مطالعات اسنادی، اینترنتی، روش پرسش نامه و همچنین مصاحبه عمیق کیفی از نمونه تحقیق تا حد اشباع نظری در مورد شناسایی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی انجام شد. جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی، تعداد ۱۲ نفر از خبرگان بر اساس تخصص و تجربه، دسترسی و تمایل به همکاری به صورت هدفمند انتخاب گردید. جامعه آماری در بخش کمی نیز مشتمل از ۳۱ نفر شامل مسئول کمیته فوتبال ساحلی و هیئت‌های فوتبال استان‌ها، ۵ نفر از مسئولان و کارشناسان کمیته فوتبال ساحلی فدراسیون فوتبال کشور، ۵ نفر از مسئولان کمیته‌های فنی، جوانان و استعدادیابی فدراسیون و آموزش و ۹ نفر از مدیران و مربیان برجسته فوتبال ساحلی با سابقه کشور- در مجموع، برابر با ۵۰ نفر- بودند که به دلیل محدود بودن جامعه آماری، نمونه آماری برابر با جامعه (تمام شمار) در نظر گرفته شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته بود که بر اساس ادبیات پیشینه تحقیق و نظرات خبرگان با استفاده از روش دلفی و کدگذاری باز و تحلیل داده‌ها به شرح زیر طراحی گردید. در مرحله اول، مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۲ نفر از جامعه آماری انجام گرفت و پس از اشباع نظری، مصاحبه‌ها متوقف شد. در این مرحله، موانع پیشرفت فوتبال ساحلی کشور شناسایی شد. در مرحله بعد، از طریق تکنیک دلفی (سه مرحله) به استخراج موانع پیشرفت فوتبال ساحلی کشور پرداخته شد. در مرحله اول و دوم بخش دلفی پرسشنامه حاصل از موانع شناسایی شده در مصاحبه با پاسخ بلی/ خیر برای استخراج موانع پیشرفت فوتبال ساحلی کشور و در مرحله سوم به صورت طیف پنج گزینه‌ای لیکرت برای رتبه‌بندی این عوامل در بین گروه دلفی (هر سه مرحله ۱۲ نفر) توزیع شد. در طراحی سوالات پرسشنامه با ۱۰ تن از استادان مدیریت ورزشی مشورت شد و پس از اعمال کلیه پیشنهادها اصلاحی و تغییرات ضروری، از آن استفاده شد. همچنین پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ بررسی گردید ( $\alpha = 0/88$ ). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها، نظرهای مختلف درگروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و به صورت کیفی تحلیل شدند. برای توصیف متغیرهای تحقیق مانند توزیع فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی از آزمون فریدمن برای رتبه بندی موانع و محدودیت‌های پیشرفت فوتبال ساحلی استفاده گردید. در تجزیه و تحلیل داده‌ها در قالب آمار توصیفی و استنباطی از نرم افزار SPSS بهره‌گیری شد.

### یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی در بخش کمی تحقیق نشان داد که ۱۰۰ درصد نمونه آماری، مرد بودند. همچنین ۷۸ درصد از نمونه آماری تحقیق، دارای سابقه کار بالاتر از ده سال و ۲۲ درصد، دارای سابقه کمتر از ده سال در مدیریت فوتبال ساحلی بودند.

همچنین در بخش کیفی تحقیق (خبرگان)، ۸۳/۳۳ درصد مرد و ۱۶/۶۷ درصد زن بودند. ۹۱/۶۷ درصد دارای سابقه بیش از ده سال مدیریت در فوتبال ساحلی و ۸/۳۳ درصد از خبرگان، کمتر از ده سال سابقه مدیریت در فوتبال ساحلی داشتند. یافته‌های توصیفی تحقیق در زمینه سطح تحصیلات نمونه تحقیق در جدول ۱ درج گردیده است:

جدول ۱: میزان تحصیلات نمونه کمی و کیفی تحقیق

سطح تحصیلات نمونه تحقیق	دکتر یا دانشجوی دکترا	فوق لیسانس	لیسانس
نمونه کمی	۰/۲۰	۰/۶۲	۰/۱۸
نمونه کیفی	۰/۷۵	۰/۱۷	۰/۸

با بهره‌گیری از روش دلفی، نظرات خبرگان و با کدگذاری باز، ابتدا ۲۹ مانع در پنج حیطه شناسایی و سپس رتبه بندی شد. حیطه‌های مورد بررسی و نتایج کای دو، درجه آزادی و سطح معنی داری و رتبه بندی آن‌ها در جدول ۲ آمده است:

جدول ۲: نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن برای بررسی معنی داری اختلاف میانگین ابعاد تحقیق

ابعاد	کای دو = ۷۶/۴۸	رتبه	سطح معنی داری = ۰/۰۰۱
			درجه آزادی = ۴
مدیریتی و اجرایی	۳/۸۵	۱	۰/۰۰۱
امکاناتی و تجهیزاتی	۳/۷۶	۲	۰/۰۰۱
مالی و اقتصادی	۳/۵۰	۳	۰/۰۰۱
نگرشی و حمایتی مسئولان	۳/۴۵	۴	۰/۰۰۱
انسانی و محیطی	۳/۳۰	۵	۰/۰۰۱

چنان‌که مشاهده می‌شود، موانع بعد مدیریت و اجرایی با میانگین ۳/۸۵ در رتبه اول قرار گرفته است. با توجه به سطح معنی داری (α = ۰/۰۰۱) که از سطح معنی داری (α ≤ ۰/۰۵) کوچکتر است، می‌توان نتیجه گرفت که در رتبه میانگین محورهای موانع و محدودیت‌های تحقیق تفاوت معنی داری وجود دارد.

نتایج رتبه بندی مولفه های ابعاد مختلف در جدول ۳ درج گردیده است. این جدول، رتبه میانگین موانع و محدودیت های پیشرفت فوتبال ساحلی در ابعاد مدیریتی و اجرایی، امکاناتی و تجهیزاتی، مالی و اقتصادی، نگرشی و حمایتی مسئولان و انسانی و محیطی را نشان می دهد.

جدول ۳: نتایج آزمون رتبه ای فریدمن برای بررسی اولویت بندی موانع ابعاد پنجگانه

رتبه	میانگین	موانع حیظه مدیریتی و اجرایی
۱	۳/۷۰	کم توجهی مسئولان فدراسیون و هیئت ها به پیشرفت فوتبال ساحلی
۲	۳/۶۵	مدیریت و تیم داری غیر حرفه ای
۳	۳/۵۰	عدم وجود برنامه پیشرفت برای فوتبال ساحلی در فدراسیون و باشگاه ها
۴	۳/۴۵	عدم وجود تیم های ملی و مسابقات پایه فوتبال ساحلی
۵	۳/۴۰	عدم وجود نظام جامع استعدادیابی و عدم توجه به فوتبال ساحلی پایه
۶	۳/۳۰	نبود چارت سازمانی مستقل برای فوتبال ساحلی در فدراسیون و باشگاه ها
رتبه	میانگین	موانع حیظه امکاناتی و تجهیزاتی
۱	۳/۶۰	کمبود زمین های فوتبال ساحلی استاندارد در مراکز استان ها و شهرستان ها
۲	۳/۴۰	کم توجهی مسئولان به احداث زمین های فوتبال ساحلی
۳	۳/۳۰	عدم وجود آکادمی ملی فوتبال ساحلی به منظور برنامه توسعه ای
۴	۳/۲۵	عدم وجود طرح پیشرفت اماکن و تجهیزات
۵	۳/۲۵	کمبود امکانات و تجهیزات استاندارد
رتبه	میانگین	سطح معنی داری = ۰/۰۰۱
۱	۵	درجه آزادی = ۴
۲	۵	سطح معنی داری = ۰/۰۰۱
۳	۵	کای دو = ۷۸/۶۵
۴	۵	کای دو = ۷۶/۵۰

رتبه	میانگین	موانع حیطة مالی و اقتصادی
۱	۳/۷۰	حمایت ضعیف مالی سازمان های دولتی و غیر دولتی از فوتبال ساحلی
۲	۳/۴۰	عدم استقبال بخش خصوصی از فوتبال ساحلی
۳	۳/۳۵	گران بودن لوازم و تجهیزات
۴	۳/۲۰	روی آوردن جوانان به دیگر ورزش ها به دلیل دستمزد پایین در فوتبال ساحلی
<p>کای دو=۸۲/۵۶      درجه آزادی=۳      سطح معنی داری=۰/۰۰۱</p>		
رتبه	میانگین	موانع حیطة نگرشی و حمایتی مسئولیتی
۱	۳/۵۵	حمایت ضعیف مسئولان نسبت به پیشرفت فوتبال ساحلی
۲	۳/۵۰	پخش تلویزیونی اندک و کم توجهی رسانه ها نسبت به فوتبال ساحلی
۳	۳/۴۲	کم توجهی فدراسیون به افزایش دوره های آموزشی و مربیگری فوتبال ساحلی
۴	۳/۴۰	عدم برگزاری مسابقات باشگاهی در سطح قاره آسیا
۵	۳/۴۰	عدم برگزاری رویدادهای ملی در رده پایه
۶	۳/۳۲	عدم برگزاری مسابقات در شهرستان ها
۷	۳/۲۸	دیدگاه نتیجه گرایی به جای دیدگاه فرایند گرا در مسئولان و مردم
۸	۳/۲۴	کم توجهی آموزش و پرورش به فوتبال ساحلی
۹	۳/۲۲	عدم وجود مدارس فوتبال ساحلی در کشور



موانع حیطه انسانی و محیطی	کای دو=۷۲/۵۲	درجه آزادی= ۴ سطح معنی داری=۰/۰۰۱
	میانگین	رتبه
کمبود مربیان با دانش و متخصص در رده های سنی پایه فوتبال ساحلی	۳/۸۲	۱
ضعف در معرفی و ترویج فوتبال ساحلی	۳/۷۶	۲
عدم وجود آکادمی ملی فوتبال ساحلی به منظور برنامه توسعه ای	۳/۳۲	۳
استقبال ضعیف خانواده ها از فوتبال ساحلی	۳/۳۰	۴
شرایط جوی نامناسب در بیشتر نقاط کشور	۳/۲۵	۵

نتایج مندرج در جدول ۳ در زمینه بررسی رتبه میانگین موانع پیشرفت فوتبال ساحلی در بُعد مدیریتی و اجرایی نشان داد که مانع کم توجهی مسئولان فدراسیون و هیئت ها به توسعه فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۷۸ در رتبه اول و مدیریت و تیم داری غیر حرفه ای با میانگین ۳/۶۶ در رتبه دوم قرار گرفته است. همچنین کمبود زمین های فوتبال ساحلی استاندارد در مراکز استان ها و شهرستان ها با میانگین ۳/۵۹ و کم توجهی مسئولان به احداث زمین های فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۳۷ دو مانعی هستند که در رتبه اول و دوم موانع بُعد امکاناتی و تجهیزاتی قرار گرفته اند. در حیطه مالی و اقتصادی، حمایت ضعیف مالی سازمان های دولتی و غیر دولتی از فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۷۲ و عدم استقبال بخش خصوصی از فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۲۵ در رتبه های اول و دوم و موانع نگرشی و حمایتی مسئولان نشان داد که حمایت ضعیف مسئولان نسبت به توسعه فوتبال ساحلی با میانگین ۴/۵۵ و پخش تلویزیونی اندک و کم توجهی رسانه ها نسبت به فوتبال ساحلی با میانگین ۴/۳۰ در رتبه های اول و دوم موانع نگرشی و حمایتی مسئولان قرار گرفته اند. در نهایت موانع محیطی و انسانی نشان داد که کمبود مربیان با دانش و متخصص در رده های سنی پایه فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۶۵ و ضعف در معرفی و ترویج فوتبال ساحلی با میانگین ۳/۴۰ در رتبه های اول و دوم موانع محیطی و انسانی توسعه فوتبال ساحلی کشور قرار گرفته اند.

### بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این تحقیق شناسایی و رتبه بندی موانع پیشرفت فوتبال ساحلی کشور بود. ابتدا تعداد ۲۹ مانع و محدودیت توسعه فوتبال ساحلی به ترتیب در ابعاد مدیریتی و اجرایی (۶ مانع)، امکاناتی و تجهیزاتی (۵ مانع)، مالی و اقتصادی (۴ مانع)، نگرشی و حمایتی مسئولان (۹ مانع) و انسانی و محیطی (۵ مانع) شناسایی و رتبه بندی شد. نتایج رتبه بندی نشان داد که موانع بُعد مدیریتی و اجرایی در رتبه اول و موانع امکاناتی و

تجهیزاتی در رتبه دوم قرار گرفته اند. روگالسکی و همکاران (۲۰۱۶) دریافتند که شناسایی موانع توسعه در سازمان ورزشی سبب می گردد تا به خوبی برنامه ریزی در جهت بهبود عملکرد سازمان به وجود آید. گوهری و همکاران (۱۳۹۸) در طراحی نقشه و جاری سازی سند راهبردی فدراسیون فوتبال به استاندارد نبودن بیشتر ورزشگاه ها و ضعف در اعمال مدیریت عملکرد ارکان فوتبال کشور اشاره کردند. سلمانی (۱۳۹۶) در پژوهشی پیرامون موانع جذب اسپانسر در لیگ برتر فوتبال ساحلی به ترتیب به موانع ساختاری و مدیریتی اشاره کرده است. یافته های روگالسکی و همکاران (۲۰۱۶)، گوهری و همکاران (۱۳۹۸) و سلمانی (۱۳۹۶) با یافته های تحقیق حاضر همخوانی دارد. فوتبال ساحلی رشته ورزشی نوپاست و مدت زمان زیادی از برگزاری مسابقات رسمی جهانی و قاره ای این رشته ورزشی نمی گذرد. به دلیل کمبود زمین و کم توجهی مسئولان فدراسیون به توسعه این رشته در تمام رده ها و سنین مختلف، مخاطبان و ورزشکاران زیادی را به خود جلب نکرده است. از این رو، لازم است که مسئولان در اسرع وقت در مدیریت و امور اجرایی کمیته فوتبال ساحلی تجدید نظر کنند و با تمرکز بیشتری به ترویج و توسعه این رشته ورزشی بپردازند و با ارائه طرحی جامع و سنجیده به رفع نیازمندی های اماکن و تجهیزات فوتبال ساحلی از طریق وزارت ورزش و جوانان، شهرداری ها و .... بپردازند. بر اساس نتایج رتبه بندی موانع مدیریتی و اجرایی، موانع کم توجهی مسئولان فدراسیون و هیئت ها به توسعه فوتبال ساحلی، مدیریت و تیم داری غیر حرفه ای و عدم وجود برنامه توسعه برای فوتبال ساحلی در فدراسیون و باشگاه ها در رتبه های اول تا سوم و عدم وجود نظام جامع استعدادیابی و عدم توجه به فوتبال ساحلی پایه و نبود چارت سازمانی مستقل برای فوتبال ساحلی در فدراسیون و باشگاه ها در پایین ترین رتبه قرار گرفتند. گوهری و همکاران (۱۳۹۸) به کم توجهی باشگاه ها به توسعه فوتبال پایه و ضعف در اجرای یک سیستم یکپارچه و نظام مند استعدادیابی فوتبال کشور، محسنی فر و همکاران (۱۳۹۷) به موانع عدم ثبات مدیریت در باشگاه های فوتبال ساحلی، نبود مدیران متخصص در رأس باشگاه های فوتبال ساحلی و فرد-محور بودن مسئولان باشگاه های فوتبال ساحلی کشور، دوستی و همکاران (۱۳۹۵) به فقدان نیروی انسانی متخصص جهت فرایند پیاده سازی و توسعه ورزش های ساحلی، شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) به استعدادیابی غیراصولی، ضعف مدیریتی، کمبود برگزاری مسابقات و عیدی پور و همکاران (۱۳۹۴) به عدم برنامه ریزی بلند مدت، نابسامانی نظام باشگاه داری حرفه ای، ضعف مدیریتی در توسعه فوتبال در استان های غرب کشور اشاره کردند که با یافته های پژوهش حاضر هم خوانی دارد. در سایه تمرکز و توجه مسئولان و دولتمردان و مردم به فوتبال، برخی رشته های ورزشی کمتر مورد توجه قرار گرفته اند. از طرفی فدراسیون فوتبال نیز مسئولیت فنی و اجرایی رشته های فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی را در سطح کشور بر عهده دارد. اهمیتی که در عصر حاضر رشته فوتبال در دنیا و همچنین در کشورمان پیدا کرده و فوتبالیست ها و مخاطبان بی شماری را به خود جلب کرده است، باعث شده که مسئولان به فوتبال ساحلی توجه کمتری نمایند. حال این که رقبا در زمینه توسعه این رشته ورزشی، سرمایه گذاری می کنند. چنانچه نسبت به ترویج، توسعه و پیشرفت فوتبال ساحلی تلاش نشود و در چارچوب برنامه ای سنجیده، توسعه فوتبال ساحلی به صورت حرفه ای دنبال نگردد و نیز استعدادیابی و نخبه پروری صورت نگیرد، بدون شک از رقبای آسیایی و جهانی باز خواهیم ماند. بنابراین مسئولان فدراسیون فوتبال

باید در اسرع وقت برای رفع موانع و محدودیت های مدیریتی و اجرایی اقدام لازم را انجام دهند. از دیگر یافته های تحقیق، شناسایی و رتبه بندی موانع در حیطه امکانات و تجهیزات است. نتایج نشان داد که کمبود زمین های فوتبال ساحلی استاندارد در مراکز استان ها و شهرستان ها در رتبه اول قرار گرفته است. در پژوهش های گوهری و همکاران (۱۳۹۸) به استاندارد نبودن بیشتر ورزشگاه ها، محسنی فر و همکاران (۱۳۹۷) به شرایط نامناسب استادیوم های فوتبال ساحلی و پرهزینه بودن احداث اماکن ورزشی و ورزش های ساحلی، نظری و همکاران (۱۳۹۳) به کمبود زمین های والیبال ساحلی و شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) به کمبود تجهیزات و امکانات اشاره کردند که با یافته های پژوهش حاضر هم خوانی دارد. در ایران فقط در دو نوار ساحلی شمالی و جنوبی، شرایط انجام فوتبال ساحلی به طور طبیعی تا حدودی مهیاست. در دیگر نقاط کشور، احداث، استاندارد سازی و افزایش زمین های فوتبال ساحلی جهت توسعه این رشته ورزشی ضروری است. افزایش زمین های استاندارد و تجهیز آن ها، کمک زیادی به ترویج و توسعه فوتبال ساحلی خواهد کرد. نتایج نشان داد که حمایت ضعیف مالی سازمان های دولتی و غیر دولتی از فوتبال ساحلی و عدم استقبال بخش خصوصی از فوتبال ساحلی، از جمله موانع توسعه این رشته ورزشی به شمار می روند که در رتبه اول و دوم محدودیت و موانع در حیطه مالی و اقتصادی قرار دارند. سیمانسکی و زیمبالیست (۲۰۱۶) در تحقیق خود بیان کردند که محدودیت های اقتصادی مانع بزرگی در مسیر گسترش ورزش است و باید این محدودیت رفع شود. ویلسون (۲۰۱۶) عواملی مانند حق پخش تلویزیونی، میزان استقبال و مشارکت مردم و دولت و درآمدزایی باشگاه در زمینه های مختلف از قبیل بلیت فروشی و حق پرورش بازیکن را مهم ترین عوامل توسعه باشگاه های فوتبال دانسته است. فدراسیون فوتبال نیوزیلند (۲۰۰۷) به کمبود منابع مالی و ضعف بازاریابی، گوهری و همکاران (۱۳۹۸) به ضعف در بازاریابی، جذب حامیان مالی و بهره مندی از حق پخش تلویزیونی، محسنی فر و همکاران (۱۳۹۷) به نبود حق پخش تلویزیونی، ترس از زیان دهی و عدم بازگشت سرمایه برای سرمایه گذار و عدم حمایت مالی خیرین از باشگاه های فوتبال ساحلی، دوستی و همکاران (۱۳۹۵) به سرمایه گذاری اندک بخش خصوصی برای توسعه ورزش های ساحلی و شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) به کمبود بودجه و امکانات مالی اشاره کرده اند که با یافته های این پژوهش همسو می باشد. ضعف درآمدزایی و بازاریابی در فدراسیون فوتبال وجود دارد. مسئولان فدراسیون فوتبال، اعم از کمیته بازاریابی و کمیته فوتبال ساحلی باید به تمهیداتی جهت درآمدزایی و رفع مشکلات مالی با به کار گیری بازاریابان مجرب و متخصص بیندیشند تا با تکیه بر اجرای راهکار های مناسب و سنجیده در بازاریابی، فوتبال ساحلی کشور نیازمند اعتبارات دولتی نباشند و در این زمینه به توسعه پایدار دست یابد.

از دیگر یافته های تحقیق، شناسایی و رتبه بندی موانع و محدودیت های نگرشی و حمایتی مسئولان به فوتبال ساحلی است. تعداد ۹ مانع از موانع شناسایی شده در این حیطه قرار گرفته اند. نتایج رتبه بندی نشان داد که موانع حمایت ضعیف مسئولان از توسعه فوتبال ساحلی، پخش تلویزیونی اندک و کم توجهی رسانه ها نسبت به فوتبال ساحلی و کم توجهی فدراسیون به افزایش دوره های آموزشی و مربیگری فوتبال ساحلی در رتبه های اول تا سوم قرار گرفته اند. فدراسیون فوتبال نیوزیلند (۲۰۰۷) به عدم حمایت رسانه ها، گوهری و همکاران

(۱۳۹۸) به کم توجهی باشگاه‌ها به توسعه فوتبال پایه، درویشی و همکاران (۱۳۹۸) به موانع نبود قوانین مناسب در حمایت از گردشگری ورزش‌های ساحلی، نظری و همکاران (۱۳۹۳) به عدم توجه باشگاه‌های والیبال کشور به والیبال ساحلی، برگزاری اندک مسابقات جوانان و نوجوانان، کمبود برگزاری کلاس‌های آموزشی داوری و مربیگری و پخش تلویزیونی اندک مسابقات اشاره کرده‌اند که با یافته‌های پژوهش حاضر همخوان است. چنانچه مسئولان فدراسیون فوتبال به توسعه و پیشرفت فوتبال ساحلی اهمیت بدهند، ورزشکاران و مخاطبان این رشته افزایش می‌یابد و بدون شک نگرش و حمایت مردم، مسئولان، دولتمردان، نهاد‌های نظارتی و تصمیم‌ساز و همچنین رسانه‌ها به فوتبال ساحلی تغییر خواهد کرد و حمایت‌های آن‌ها افزایش خواهد یافت. آخرین یافته‌های پژوهش حاضر، موانع و محدودیت‌های محیطی و انسانی است. در این حیطه چهار مانع شناسایی شد که مانع کمبود مربیان با دانش و متخصص در رده‌های سنی پایه فوتبال ساحلی در بالاترین رتبه قرار گرفته است. واحد آموزش منابع انسانی در فدراسیون فوتبال باید نسبت به افزایش دوره‌های مربیگری و کارگاه‌های آموزشی مدیریت این رشته ورزشی در تمام استان‌ها به ویژه استان‌های قرار گرفته در ساحل دریای خزر و خلیج فارس اقدام لازم را انجام دهند، چرا که برای توسعه و ترویج فوتبال ساحلی باید مربی و مدیر مورد نیاز و آموزش دیده به وفور در دسترس باشد. بنابراین ضروری است که نیازهای مربیگری در فوتبال ساحلی به ویژه در رده‌های سنی پایه مرتفع گردد.

به طور کلی می‌توان گفت، چنانچه موانع حیطه‌ها و ابعاد یاد شده به ویژه موانع حیطه مدیریتی و اجرایی رفع گردد، فوتبال ساحلی در مسیر پیشرفت قرار خواهد گرفت و جایگاه بهتری در رویدادهای بین‌المللی کسب خواهد کرد و انگیزه مردم و علاقه‌مندان به فوتبال ساحلی افزایش خواهد یافت. با توجه به نتایج تحقیق، پیشنهاد می‌گردد:

- اقدام لازم برای تشکیل کمیته مستقل فوتبال ساحلی در فدراسیون و هیئت‌های فوتبال استان‌ها و همچنین تمهیدات لازم برای توسعه فعالیت‌های فوتبال ساحلی صورت پذیرد.
- با توجه به این که زمین‌ها و تجهیزات اندکی - بیشتر غیراستاندارد - جهت پیشرفت فوتبال ساحلی وجود دارد، مسئولان فدراسیون با ارائه طرح توجیهی و جانمایی احداث مجموعه‌های ورزشی فوتبال ساحلی به وزارت ورزش و جوانان و ادارات کل تابعه در استان‌ها اقدام لازم را انجام دهند.
- علی‌رغم این که فوتبال ساحلی کشورمان در حال حاضر موقعیت مناسبی در بین کشورهای آسیایی و جهانی دارد، اما عملکرد فدراسیون در جذب مخاطب و برگزاری مسابقات در رده‌های سنی و سطوح مختلف، ضعیف بوده است. بنابراین پیشنهاد می‌گردد که نسبت به برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات رده‌های سنی، تشکیل آکادمی ملی فوتبال ساحلی و ایجاد نظام جامع استعدادیابی و نخبه‌پروری اقدام لازم صورت پذیرد.

## منابع

- المیری، مجتبی؛ نادریان جهرمی، مسعود؛ حسینی، محمدسلطان؛ نصر اصفهانی، علیرضا و رحیمی، محمد. (۱۳۸۸). «بررسی عوامل موثر بر حضور تماشاگران فوتبال در ورزشگاه‌ها». مدیریت ورزشی. شماره ۳، صص ۶۱-۷۳.
- خسروی زاده، اسفندیار؛ حمیدی، مهرزاد و سجادی، سید نصرالله. (۱۳۹۱). «تدوین برنامه راهبردی کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران». مدیریت و توسعه ورزش. شماره ۱، صص: ۱۱-۲۵.
- درویشی، ابوالفضل؛ دوستی، مرتضی و باقریان، بهزاد. (۱۳۹۸). «موانع سیاسی توسعه گردشگری ورزش های ساحلی استان مازندران». علوم و فنون دریایی. دوره ۱۸، شماره ۱.
- دوستی، مرتضی؛ درویشی، ابوالفضل و باقریان، بهزاد. (۱۳۹۵). «موانع اقتصادی توسعه ورزش های ساحلی بخش مرکزی مازندران». آموزش علوم دریایی. شماره ۷.
- رجایی، محمد علی و رجبی، آریتا. (۱۳۸۵). «درآمدی بر توریسم ورزشی و تأثیر آن بر توسعه شهرها». نشریه تحقیقات جغرافیایی.
- ساعتچیان، وحید و الهی، علیرضا. (۱۳۹۳). «تحلیل عاملی موانع بازاریابی جذب و توسعه هواداران باشگاه های لیگ حرفه ای فوتبال ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۲۲.
- سلمانی، احسان. (۱۳۹۶). «تعیین موانع جذب اسپانسر در لیگ برتر فوتبال ساحلی از دیدگاه مدیران و مربیان». همایش ملی دستاوردهای علوم ورزش و سلامت. دانشکاه پیام نور.
- شعبانی، عباس؛ غفوری، فرزاد و هنری، حبیب. (۱۳۹۰). «چالش های اساسی ورزش دو و میدانی کشور». مطالعه دلفی. دانشکاه علامه طباطبایی.
- عیدی پور، کامران؛ خزایی، علی اشرف؛ آراین، الهام و غلامی ترکسلویه، سجاد. (۱۳۹۲). «چالش ها و موانع توسعه و پیشرفت فوتبال در استان های غرب کشور». مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش. شماره ۵، صص ۵۱-۵۸.
- گوهری، ظهراب؛ حمیدی، مهرزاد و امیر حسینی، سید احسان. (۱۳۹۸). «طراحی نقشه استراتژیک و جاری سازی سند راهبردی توسعه فوتبال جمهوری اسلامی ایران با رویکرد BSC و ISM». پایان نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یاسوج.
- محسنی فر، علی؛ دوستی، مرتضی و تابش، سعید. (۱۳۹۷). «تحلیل موانع تامین مالی باشگاه های فوتبال ساحلی ایران». علوم ورزش. شماره ۳۹، صص ۴۱-۶۴.
- نظری، وحید؛ رضوی، سید محمد جواد؛ حسینی، سید عماد و رئیس، مجتبی. (۱۳۹۳). «شناسایی تنگناها و موانع پیش روی والیبال ساحلی ایران با استفاده از تحلیل سوات». پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. شماره ۲۰، صص ۲۳-۴۴.
- یزدانی، شهرام و جه اندیده، عبدالغفور. (۱۳۹۱). «ورزش های آبی - ساحلی ایران گامی برای توسعه گردشگری در چابهار». اولین همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.
- Alexandra L. (2009). "A strategic planning primer for higher Education". collage of business administrating and economics, 4: 1-34.
- Belka, J., Hulka, K., safar, M., Weisser, R., & Chadimova, J. (2015). "Beach Handball and Beach Volleyball as Means Leading to Increasing Physical Activity of Recreational Sportspeople Pilot Study". Journal of Sports Science, 3(4): 165-170.

- CUI, Xiu-yun1 & SU, Guoqing. (2009). **Research on Current Situation and Developing Countermeasure Of Beach Volleyball Marketing.**
- Longenecker, c, o. neubert, M., J., and Fink, L.,S. (2007). **“Causes and consequences of managerial failure in rapidly changing organizations”**. Business Horizons.
- NFF. (2012). **New Zealand soccer strategic plan: –our game –your game-the world game.**
- Peltola, Esa. (2010). **“Talent Identification”**. New studirs Journal, 3(17): 12-7.
- Rogalsky K., Doherty A. & Paradis K.F. (2016). **“Understanding the sport event volunteer experience: An investigation of role ambiguity and its correlates”**. Journal of Sport Management, 30(4): 453-469.
- Szymanski, S. & Zimbalist, A. (2016). **“Sports, Economics of”**. The New palgrave Dictionary of Economics, 1.
- Wilson, J. K. (2016). **“Sports economics and the sports industry: perspectives in economic history”**. Sports through the Lens of Economic History, 1.

